

# SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.  
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.  
Posamezne številke veljajo 7 kr.  
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.  
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.  
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.  
Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 230.

V Ljubljani, v ponedeljek 10. oktobra 1887.

Letnik XV.

## Grof Taaffe in dr. pl. Gauč.

Zadnje dni smo z več strani osvetljevali položaj ministra Gauča avstrijskim Slovanom nasproti ter smo jasno označili smoter naučnega ministerstva naj-novejših ukazov, tičočih se srednjih šol slovenskih, tako da je vsak Slovenec uverjen, kako hud vdarec so ministerski ukazi slovenskemu narodu. Državni poslanci slovenski kot čuvarji naših pravic bodo pač brez dvojbe stopili v opozicijo proti Gauču ter se bodo v tem pogledu združili s češkimi državnimi poslanci, kateri bodo takisto morali biti v Dunajskem državnem zboru tolmači razburjenosti in nepravde, ki jo je storil minister Gauč češkemu šolstvu. Češko-slovenska zveza je tedaj sama ob sebi umevna, kot so vse zveze naše s češkim narodom naravne in potrebne.

Že zadnjič smo vsaj namignili dokazujoč, morda pa se je vendar Gauč zmotil v svojih spekulacijah in ni morebiti jemal v poštev vseh faktorjev, ki so merodajni v tem, ali se ima notranji položaj naše države izpremeniti ali pa ne, to je jasneje rečeno, ali ima ostati zistema Taaffejeva, ali pa naj se oživotvori zistema Gaučeva, kar bi bilo toliko, ali ima ostati grof Taaffe na krmilu vlade avstrijske ali pa dr. pl. Gauč. Da je ta in samo ta alternativa mogoča v zdanjih zazmerah, daje se razjasniti z več strani.

Precej je znano urbi et orbi, da je prejasne krone želja, da ostane Taaffe na krmilu, to je, da je vladi na čelu mož, ki deluje za spravo med narodi avstrijskimi, kateri si toraj ne ustvarja svoje državno-zborske večine na podstavi jedne narodnosti, ampak kateri več narodnosti spaja v skupno delovanje ter stoji res nekako nad to večino, ali kakor se sam Taaffe izraža, nad strankami, dasi je sam ministerski predsednik bil prisiljen v zadnjem zasedanju natančneje določiti, da ne stoji ravno nad strankami, nego da se naslanja na državnozbornsko desnico, toraj med ostalimi narodi tudi na Čeha in Slovence, ter da vlada s pomočjo teh narodov, kateri so z Gaučevimi ukazi najbolj prizadeti! Ali ni to gola ironija?

Čehi in Slovenci, ki verno podpirajo Taaffeja, Slovenci, ki so predlagali Gauču drugega sekcijskega načelnika: ti verni podporniki vlade Dunajske, razodevajoč naše rane v slovenskem pravosodju in šolstvu, risoč v zadnji zborbi naše žalostne šolske razmere, pritožujoč se dan na dan ter proseč, naj nam vlada dá slovenske paralelke na srednjih šolah, vrnilo so se koncem borbe v svojo slovensko domovino z nadejo, da so kaj dosegli. Pričakovali so oni, pričakovali smo mi, da se minister Gauč usmili vsaj kateri točki, izraženi v znani „slovenski spomenici“ in izročeni grofu Taaffeju, da nam vsaj nekaj dá. Toda vse zastoj, zgodilo se je ravno narobe, česar nismo pričakovali in česar gotovo ni pričakoval sam ministerski predsednik, kateri si je v prvi vrsti izbral za nalogo, gojiti spravo med avstrijskimi narodi. Nastali so odnosi, kateri nam dajo mnogo misliti; in predno hočemo soditi ali obsoditi Taaffeja in recimo Hohenwartov klub, moramo vendar prevdariti, ali se desnica identifikuje s zadnjimi ukazi naučnega ministerstva, ali pa so ti ukazi njej ravno tako ne-ljubi, kakor Čehom in Slovencem, ktere so hudo zadeli.

(Konec prih.)

## Čehi in Nemci.

(Dalje.)

Kdo se ne spominja burnih debat v zbornici poslancev začetkom 1884. leta? Na dnevnem redu je bila nemščina kot državni jezik. Opozicija je tedaj zagovarjala svojo misel, da postavna enakopravnost ne nasprotuje nemščini kot državnemu jeziku. Večina državnega zbora je odločno odklonila to misel. Pri neki priliki je plem. Plenner razlagal enakopravnost jezikov na jako čuden način. Trdil je namreč, da pojem „v deželi navadni jezik“ pomeni jezik v e n e m o k r a j i, v področji enega okrajnega sodišča. Ali je treba tu razlagati in dokazovati nasprotje pojmov? Ako povezneš lonec narobe, stoji ti narobe.

In kaj je „deželni jezik?“ „Kraljestva in dežele“, ki so državnopravni deli Avstrije, določene so po zgodovini in postavi tako natančno, da je nasprotje pojmov in resnic nemogoče. Kdor govori n. pr. o Češkem in Moravskem, ta ne misli le onih okrajev, kjer Čehi ali Nemci prebivajo, temveč vso po zgodovinskih mejah določeno teritorijalno in politično individualnost dežele. V XIX. členu drž. tem. postave iz l. 1867 beremo: „Država prizná enakopravnost vseh v d e ž e l a h n a v a d n i h jezikov v šoli, uradu in javnem življenju.“ Ta postavna določba velja toraj za v s o deželo, ne pa le za ta ali oni o k r a j v deželi.

Levičarji so konečno priznali resnico te razlage, zato pa so našli drugo sredstvo, da dosežejo svoj namen ter ovržejo postavno enakopravnost obeh deželnih jezikov na Češkem. Predložili so načrt, da se češko kraljestvo razdeli v dva dela, v češki in nemški. Češka kraljevina imela bi dvojno administracijo in nemškim uradnikom ne bilo bi treba učiti se češčine. Dežela češka je že tako ločena po nemških in čeških šolskih okrajih, čeških in nemških šolskih nadzornikih, čeških in nemških učiteljskih pripravnicah, gimnazijah, realkah itd. Ko pa bi se dežela razdelila po jeziku, morali bi obe narodnosti pustiti nekaj tisočev „svojih“ v „tuji“ deželni polovici, ker mešanih okrajev in občin ne mogli bi natančno razdeliti.

Kaj pa mesto Praga? „Praga mora biti zopet nemška, kakor do leta 1866. Sedanji češki prebivalci v Pragi so umetno vzgojeni kot Čehi. Ako se predrugečijo vnanje razmere avstrijske države, vsi iskreni Praški Čehi bodo zopet navdušeni Nemci, in češko zdélo bo hitro izginilo.“ Te besede je govoril v Praški kazini vpliven voditelj Nemcev na Češkem. Je-li mogoča sprava in jasen pogled v razmere? Nemci na Češkem so zapustili stališče realne politike ter se popolnem vdali strankarstvu. S prva so se zmernejši Nemci posmehovali temu načrtu. Toda dobili so v roke krmilo na Češkem znani teroristi in fanatiki v Liberci, Litomericah, Lipi itd., razširil se je bitro nemški nacijonalizem, ž njim pa tudi

## LISTEK.

### Iz potnih spominov.

(Dalje.)

V Trstu mi je donela po ulicah sama laška meneštra na uho, v Gorici pa spet. Ogledavši si nekaj cerkv, izprašam vendar-le s pomočjo materinega jezika, kje je pot na Kostanjevico. Kmalu dospem góri. Ravno se je opravljala na dveh altarjih daritev sv. maše. Cerkvico krasé prelepe slike. Na njih se vidijo v živih bojah naslikani vsi naj-znamenitejši dogodki iz življenja Marijinega. Zlasti ganljiva je slika ob konci svoda, na kateri angelji razne betežne reveže kar priganjajo in silijo, naj se zatekó v svojih stiskah k Mariji, z Detetom v naročji pod sadnim drevesom sedeči. V samostanu najdem prečast. očeta Stanislava pri sv. Frančiška „Cvetji“. Prijazni gospodje mi razkažejo pod cerkvijo rakev, kjer šest francoskih kraljev čaka vstajenja. Na Kostanjevici sem prvič pil dobro vodo in pošteno štajarsko vino, odkar sem zapustil gorenjski svet. Tudi sem se mogel še-le sedaj na prijaznem griči samostanskega vrta nekoliko ohladiti. V mesto

se vrnem z duhovnom iz Goriške okolice še-le pozno po obedu, pa še takrat je bilo prezgodaj. Sicer se mi je pa ravno prav zgodilo, da sem se potem tako pekel. Zakaj pa nisem rajše poslušal modrega opomina gostoljubnih gospodov na Kostanjevici ter ostal še nekaj časa pri njih?

Ker je bil moj namen še isti večer podati se čez Videm naravnost proti Benetkam, grem v mesto v menjalnico, da se preskrbim z laškim denarjem. Za 50 krajcarjev mi je dal 1 liro, oziroma 1 frank. To je zares droben drobiž, a centesimi so debel drobiž. Ker mi naloži precej tega evénka, ne morem ga skoraj dobro spraviti. Na misel mi pride, da bi bilo véasih vendar-le pripravno, ko bi nosili še sedaj take denarne pasove, kot so jih imeli nekaj. Ker pa sedaj nihče več ne nosi taci denarnih svitkov, sklenem kupiti navadno pisano kmečko možnjico. Za to sem pa trpel več, kakor bi bil šel konja kupovat. Od ene prodajalnice do druge so mi kazali, jeden jermenar se je izgovarjal na drugega. Neki prodajalec me je mislil s tem potolažiti, da mi reče: „Ravno kar sem prodal zadnji komad!“ S tem je meni pač malo pomagano. Slednjič jo ves zdelan in prepotén prisopiham k pravemu prodajalcu. Prav iz srca rad mu dam zahtevanih 18 kr. za črno usnjato

mošnjico. Po moji skušnji soditi bi se gotovo izplačalo, ko bi jih poslal kdo s Kranjskega Goriškim prodajalcem par koškov.

Po kratkem odpočitku plačam nikakor ne drago stanovanje (v katerem sem imel tudi svoj telegraf) ter se odpeljem na kolodvor in potem proti Vidmu. Na železnični progi, ki se vije med pisanimi travniki, plodnimi njivami in nadobudnimi vinogradi, ni bilo posebnih zanimivosti. K večjemu morem omeniti to, da laški „iblatarji“, katerih hišice leže zlasti blizo meje prav ob železnici, kar potoma skačejo na železniške vozove. Seveda vlak takrat vozi nekoliko počasneje.

V Vidmu si grem kupiti pravico za vožnjo do Benetk in nazaj do Vidma. Tu se mi pripeti zopet nekaj posebnega. Prejemši vozni listek namerim jo kar proti železničnemu vozu. Na vratih me ustavi laška kapa in mi z vso resnobo veli in kaže, naj se vrnem ter si dam pravico preščipniti. Jaz rečem sam pri sebi: Ko bi jo bilo treba že tukaj na kolodvoru preščipniti, gotovo bi mi bil to storil že blagajničar ali pa vsaj povedal, kam naj se še podam ž njo. Že grem proti blagajničarju nazaj, kar zagledam tam na hodniku dedca v pisani halji in s kleščami v rokah. Hevrek! Ta-le bo! In zares



ideja delitve češke kraljevine. Celó dr. Herbst v državnem zboru in dr. Schmeykal v češkem deželnem zboru sta resno razlagala to idejo.

„Red v državi! Varstvo Nemcem!“ to je novo géslo češkim Nemcem, da si zopet priboré hegemonijo v deželi. Čehi pa s svojega stališča ne morejo nikdar dovoliti, da se njihova domovina raztrga v več koscev. Da se nekoliko po jeziku omeje upravni okraji, temu tudi Čehi ne ugovarjajo, kakor so pokazali 1884. l. v deželnem zboru. Sploh pa se Čehi in Nemci v mešanih okrajih ne sovražijo toliko, kakor pišejo nemški strankarski listi.

Leta 1865. je Češka dežela dobila postavo, da je na nemških srednjih šolah češčina, na čeških srednjih šolah pa nemščina obligaten predmet. Proti tej določbi je obrnen tretji odstavek 19. člena avstrijske temeljne postave, po kateri se učenci ne smejo siliti, da se uče družega deželnega jezika. Previdni češki politiki kot: R. Clam-Martinic, dr. Rieger, Jireček, škof Schönborn in drugi pa želé, da se dijaki po želji starišev uče obeh deželnih jezikov. S tem skušajo koristiti mladini, ob enem pa tudi gladiti pot spravi. Jezikovna naredba z dne 14. aprila 1880 ne nalaga uradnikom sicer opravičene tirjatve, da morajo znati oba deželna jezika, pač pa hoče vlada v smislu starega dvornega dekreta iz l. 1763 dati prednost onim uradnikom, ki so „caeteris paribus“ večji obema deželnima jezikoma. Ako toraj oče ne dovoli sinu, da se uči družega deželnega jezika, omejuje mu sam delokrog v bodočnosti.

(Dalje prih.)

## Politični pregled.

V Ljubljani, 10. oktobra.

### Notranje dežele.

**Poljski** državni poslanec Groholski zbolel je tako hudo, da ne bo mogel priti na Dunaj v državni zbor. Namesto njega prevzel bo predsedništvo „poljskemu klubu“ poslanec Javorski. Posledica tej okoliščini bo, da bodo ostali za sedaj Poljaki v prepiru med Čehi in vlado popolnoma pasivni.

Pred Samborskim porotnim sodiščem pričela se je dne 7. t. m. velikanska obravnava proti **49 gališkim** kmetom iz okraja Rudki, ker so se protivili izvršitvi znane cestne postave. Priče so grajščaki in okrajni glavarji. Kmetje se opravičujejo, da so postopali takó, ker so mislili, da hoče vlada uvesti zopet desetnino. Jutri se bo razglasila razsodba.

O vladni spretnosti **hrvatskega** bana Khuen-Hédervarya začeli so dvojiti celó največji prijatelji madjarskega terorizma. „W. F. P.“ piše v tem oziru: „Otročarija je, ako je vlada mislila, da bo s pridrževanjem brzoglavov in zaplembami časopisov zadušila in spravila s sveta tako demonstracijo (pritožbo Zagrebškega mesta zoper vlado in bana). ... Akoravno ima ban saborsko večino za-se, vendar mu je narod hrvatski nasproten, in opoziciji na čelu je glavno mesto Zagreb ... Zagrebška adresa je glasna opomin, kterege ne more vlada preslišati, akoravno je mestno pritožbo pridržala in proglasila ničevno. Žuganje in posilna sredstva, ki so takó poceni v Budimpešti, ne bodo dosegla svojega namena. ... Dobro bi bilo, da ban svoj glas nekoliko kroti, ker odurnost ni vedno dejanjska krepost“.

mi vzame listek iz rok ter mi vščipne vanj okroglo luknjico; v vozu mi potem še posebej sprevodnik napravi čveterovoglato.

Kmaló ne vidim več starega mesta Vidma in hitro drdrá vlak po planjavah italijanskih. Na mnogih postajah ponujajo hladilno pijačo, a ne upam kaj vzeti pri taci razmerah. Menda bi bilo dobro, ko bi bil imel isti večer kaj tacega pri sebi, kakor je po navadi Pavliha nosil seboj po svetu. (Pa naj nihče ne misli, da menim tū njegovo „omrelo“!) Večkrat se potoma ozrem tje v temno daljavo, kedaj zagledam kako svitlo znamenje pomorskih Benetk. Dolgo se noče nič pokazati. Od Maestre dalje pa, kjer je zeló širok kolodvor, in so vsi tiri pod skupno streho, zagledam naenkrat nepopisno krasen umetalen ognjemet, dvigajoč se iz razsvetljenih Benetk. Smelo trdim, da vsemogočni Stvarnik do sedaj ni dal še nobenemu človeškemu bitju moči in zmožnosti tak velikansku in dolgotrajen prizor vseobsežno načrtati in dovolj živo popisati. Nikoli v svojem življenji nisem videl takega prizora in se mi morda nikoli in nikjer več ne ponudi prilika, kaj takega očudovati.

(Dalje prih.)

## Vnanje države.

Razprtija med **Grško** in **Avstrijo** zaradi poštne pogodbe je poravnana. Stara pogodba ostane začasno še v veljavi, dokler ne bodo dotične obravnave med državama končane.

Včeraj pričele so se volitve v novo **bolgarsko** sobranje. Vzlic raznim izjavam, da se ta ali ona stranka ne bo vdeležila volitev, poroča se, da so postavili tudi Karavelovci svoje kandidate v okrajih, kjer upajo na zmago. Slavejkov, pristaš te stranke, izdal je proklamacijo, v kateri ostro in razžalljivo napada vlado in kneza ter pozivlja vse ž njim enako misleče, naj volijo po svojem prepričanju, da obsodijo s tem današnjo vlado in se odkrižajo največjih sovražnikov domovine. Radoslavov se je sicer poklonil knezu, združili so se pa vendar Radoslavovci, Cankovci in Karavelovci, da bodo postopali skupno pri volitvah. — Bolgarski izseljenci pripravljajo v vshodni Rumeliji in Turčiji vstajo. Bojé se, da bodo navstale resne homatiije. Vlada je zasedla s pešci in topničarstvom vse mejne soteske. Nekteri menijo, da je to naperjeno zoper vstaše, drugi pa mislijo, da se Bolgarija že sedaj pripravlja na ta način za sprejem ruskega komisarja.

Francoski listi pišejo o napitnici **ruskega** velikega kneza Nikolaja na ladiji „Uruguay“. Rekel je bajé: „Francija stori prav, ako se pripravlja na revanžo. Tudi Rusija dela na vse pretege, da uniči nemški vpliv. Naša družina — ves svet naj to čuje! — ljubi Francijo. Danes je dejanjska alijanca še nemogoča. Te zapreke pa bodo kmalu odstranjene, in jaz bom prvi, ki bom stopil v slučaj vojske v vrste francoskih bojnikov.“ — V Kovnu, najvažnejši ruski trdnjavi na Poljskem, zgrabili so dva moža ter odvedli pred polkovnika Pleczkoto, ki ju je spoznal, da sta dva pruska vohuna. Preiskava je pokazala, da je lastnik Kovnskega hotela „Libau“ nek prusk kapitan, in da so bili gostje tega hotela večinoma pruski vohuni. Preiskava vrši se z največjo strogostjo.

Nemška vlada prosila je **francoskega** ministerskega predsednika Flourensa, naj pové ranjenemu Wangenu, da Nemčija zeló obžaluje mejni dogodek. — „Tamps“ konstatuje, da ste popolnoma složni Francija in Španija gledé maročanske zadeve. — Ladiji „Courbet“ in „Destrees“ dobili ste povelje, naj takoj odplujete v Tanger.

**Belgijski** socijalisti nabili so po vogalih v Brabantu dne 7. t. m. rudeče plakate, v katerih pozivljajo vse svoje sodruge, naj gredó družega dne v sodno palačo ter naj tam ugovarjajo zoper kazensko obravnavo, ki bi se morala vršiti proti socijalistu Moreau-u. Kakov učinek je imel ta poziv, še ni znano.

Koliko vrišča je bilo po listih in posebno po **italijanskih**, da je vsled sestanka Crispijevega in Bismarckovega utrjen mir v Evropi, da je zveza med Italijo, Nemčijo in Avstrijo gotova. Vsestransko se še proslavlja trojno prijateljstvo, in se je pomešal v to divno harmonijo napačen glas, ki neprijetno vdarja na ušesa onim navdušenim čestilecem Crispijevim in Bismarckovim. Villa, podpredsednik italijanske kamore, rekel je „Matinu“: „Italija pridružila se je Nemčiji, da okrepí zvezo mirú; ako nastane pa vojska, obdržati si hoče Italija prosto roko. Zveza ni toliko močna, da bi se Nemčiji na ljubo bojevala zoper Francijo. Italija si noče priboriti Tripolisa; dopustila pa tudi ne bo, da to stori ktera druga država.“

Med **italijanskimi** in **abesinskimi** strazami so bile neki že krvave bitke. Neguš zapovedal je Rasu Alluli, naj takoj plane na Italijane, kakor hitro prekoračijo mejo. Tri ladije, „Arhimed“, „Lettimbro“ in „Entella“ so v Napoljski luki že pripravljene na odhod, tri druge pa nujno oborožujejo. Prvi vojni oddelek italijanskih vojakov odplul bo v Afriko že dne 24. t. m.

**Afganistanski** pretendent Ejub kan prišel je v Ghuzni. Tako poroča Petrogradski „Russ. Invalide“.

Ker bodo v **Maroku** bržkone kmalu hudi strankarski boji, predlagala je Anglija velesilam, naj se odpošljejo tjekaj ladije v varstvo raznih ostalih narodnosti. Ob enem dala je povelje, da odpluje v Maroko oklopnica in topničarska ladija od angleškega brodomnega oddelka v Sredozemskem morji.

## Izvirni dopisi.

Iz Rudolfovega, 4. oktobra. (Raznoterosti.)

Nastopila je jesen, ž njo pa tudi za Dolenjce veseli dnovi, osobito pa letos. Reči smemo, da morajo biti ljudje po vsem zadovoljni z letino, ker so obrodili vsi poljski pridelki, izvzemši zelje, tako dobro in bogato, kakor že več let ne. Tudi posebne uime letos ni bilo. Le ajda je obetala početkoma radi suše slabo žetev, pa je tudi večinoma prav dobra. Največja nada in veselje pa so za Dolenjce še vinogradi. Tudi ti obetajo letos dobre kapljice, kakoršne ni bilo več let. Ker so se ljudje že zmordili, da ne trgajo prezgodaj, in ker je vreme še jako ugodno, smemo pričakovati tem boljše trgatve. Da bi bilo tudi le kaj kupcev za vino in druge pridelke, osobito žito, ki nima, rekel bi, skoro nobene cene. Tudi se nimamo boljšega nadejati, dokler bode „Dolenjska železnica“ drdrala le na papirji.

Tudi tukajšnje šole, zlasti gimnazija, ima to šolsko leto pričakovati bogate žetve. Vpisalo se je zlasti v višje razrede tolikošno število, kakoršnega že mnogo let ni bilo. Navadno je bilo v osmem razredu le po šest do deset dijakov. Letos jih broji osmi razred 24. Če ostanejo stanovitni in vrli mladenci, pričakovati je pač koncem šolskega leta dobrega sadu. Temu napredku gimnazije je v prvi vrsti povod modro in pravilno postopanje sedanjega e. kr. gimnazijskega direktorja g. A. Senekoviča, ki ume razne zapreke previdno odstranjevati, in pa premeščenje nekega profesorja, ki je, kakor pravijo, vendar le nekoliko preveč davil slovenske dijake. Žalibog, da nekteri ne pomislijo, da se je težko naučiti, a lahko slabe rede dajati; a vendar je oni vrl učitelj, ki mnogo nauči, pa milo sodi. — Nadejati se je, da bode gimnazija zopet od leta do leta bolj napredovala ter dosegla ono število učencev, ki ga je imela pred leti.

Tudi gledé „Narodnih Domov“ ima Vaš navadni dopisnik zabilježiti nekaj naraščaja. Ker pa ne bi rad zopet le slavnemu vredništvu pravil, kar je hotel tudi bralcem „Slovenca“ povedati, hoče navesti le to, kar poročajo zadnje „Dolenjske Novice“. Le-te pišejo (broj 19. dne 1. oktobra) v dopisu iz Rudolfovega tako: „Tukajšnja katoliška družba rokodelskih pomočnikov je kupila Hochmayerjevo hišo, v katero se preseli danes. Za svoje navadne shode bode imela spodnje prostore proti Kandiji. Streha, zlasti pa zgornji prostori proti „Narodnemu Domu“ potrebujejo popolne poprave, predno bode hiša zadostovala svojemu namenu ter se mogla deloma tudi oddati. — Te težave bodo velike; ali družba skóraj ni mogla drugače, kakor da si oskrbi lastni „dom“, ker ni mogla dobiti drugej pripravnega stanovanja. Po

## Odlični Kranjci.

(Konec.)

Trost Franc Anton 1749—1766 vikarij pri sv. Marjeti na Polzeli, poznej Petrovški beneficijat v Polzeli. Dne 3. aprila 1773 je bil imenovan nadžupnikom v Rogateci, kjer je 1789 postal tudi dekan. Umrl je ondi 22. marca 1790.<sup>1)</sup>

Trost Jožef Franc, Vipavčan, je bil nekaj časa duhovni pomočnik pri sv. Frančišku na Stražah, 1734, 1735 in 1744—1749 pa vikarij v Polzeli. Pozneje je postal župnik v Rogateci, kjer je služil do 1772, ko je 16. okt. umrl.<sup>2)</sup>

Trost Matej, Vipavčan, 1725—1730 Dizmov beneficijat v Ptuj, <sup>3)</sup> potem farni vikarij pri sveti Marjeti niže Ptuja. Umrl je ondi 56 let star 10. julija 1732. V tamošnji cerkvi ima spominek, kterege napis se glasi: „Haec requies M. R. D. Mathaei Trost, Carnioli Bipachensis actatis LVI. ann. Theologiae moralis auditoris, ad s. Margaritham Virg. et mart. in campo Dravi in tertium annum

<sup>1)</sup> J. Orožen, III., 497.

<sup>2)</sup> Isti, II., b. 106 in III., 496.

<sup>3)</sup> Matrike Ptujске.

parochi, quoniam e vita cedens 10. Julii anno MDCCXXXII. eam elegit. In pace requiescat.“

46. Višnja Gora.

Ferlan Matevž „ex weichsslbere“, posvečen od Lavantinskega škofa Lenarta na kvaterno soboto: „Venite“ l. 1515 v subdijakona, na kvaterno soboto: „Veni et ostende“ i. l. v dijakona, na kvaterno soboto: „Intret“ l. 1516 pa v mašnika.<sup>1)</sup>

Feichtinger Ferdinand, roj. 8. jul. 1784, posv. 22. sept. 1810, je bil 1822—1827 vikarij v Celji. Dne 22. marca 1827 je postal župnik v Ponikvi, l. 1834 pa dekan v Šmariji na slovenskem Štajarskem.<sup>2)</sup>

Herman Višnjegorski, župnikom v Gotovljah imenovan 12. nov. 1472.<sup>3)</sup>

47. Vodice.

Sovine Simon, roj. 1745, kapelanoval je od 1795 pri sv. Martinu na Pohorji, dne 24. aprila 1802 pa je postal župnik v Podčetrtku, kjer je 80 let star umrl 3. julija 1825.<sup>4)</sup>

<sup>1)</sup> Zapisnik ordinacij Lavantinske škofije.

<sup>2)</sup> J. Orožen, Celjska kronika, 255.

<sup>3)</sup> J. Orožen, III., 420.

<sup>4)</sup> Isti, VI., 493.



sedajnej obilnej podpori od različnih domačih in tujih dobrotnikov osrčena ter svesta si svojega plemenitega poklica, nadeja se trdno, da je mili dobrotniki nikakor ne bodo pozabili sedaj, ko pride v največo stisko."

Komur ni naše mesto znano, omenimo, da stoji ta dva „Narodna Doma“ sedaj eden poleg drugega, in je v prvem nekaj prostorov sedaj baje praznih, zakaj? — Naj pristavimo še, da je imela katoliška družba rokodelskih pomočnikov dne 2. oktobra na roženvenško nedeljo svoj prvi zabavni večer v lastnem domu. Bog daj, da bi jih bilo še mnogo z najboljšim vspehom! Bog blagoslovi pošteno rokodelstvo!

Ker že pišem dne 4. oktobra na dan godu našega presvetlega cesarja, naj še dodam, da se je v mestu dostojno praznovalo. Raz nekatere hiše so vihrale tudi zastave. Dijaki in učenci deške ljudske šole so imeli povodom tega dne slovesno sveto mašo v frančiškanski cerkvi. Ob 10. uri pa je bila pontifikalna maša v kapitelski cerkvi; te cerkvene slovesnosti so se vdeležili uradniki raznih tukajšnjih uradov.

**Iz Istre, 6. oktobra.** Za kmeta je slabo, sliši se dandanes v mnogih istrskih vaseh in menda tudi drugod po kmetih, in ne po krivici, kajti poskrbelo se je za vse druge stanove, le za kmeta skoraj da nič. Pobiljšala se je plača c. k. uradnikom, učiteljem in v najnovejši dobi nekterim duhovnikom. Trgovci prodajajo dražje svoje blago, obrtniki zahtevajo za delo večjo plačo, težaki, hlapci, dekle hočejo več zaslužka in boljšo hrano, le kmet-gospodar ostane trpin siromak, njemu se dohodki po raznih nezgodah manjšajo, potroški pa množijo. Po mnogih krajih istrskih ne pridelajo žita še za domačo potrebo, prodati nima marsikteri kmet drugega, nego malo vina; ako trta ne obrodi, usahne tudi ta vir zaslužka. Do lani so kmetje dokaj denarja prejeli za živino, ako je imel gospodar 2 ali 3 govedi i še kaj drobnice prodati, pomagal si je, platil je davke i kupil potrebščine za koč i družino. Lani pa, ker je nesrečna kolera v Trstu in po nekojih istrskih mestih gospodovala, in so bili radi tega somnji prepovedani, ni mogel kmet svojega blaga prodati; pa tudi letos ni mnogo boljše, somnji so dopuščeni, prižene se veliko živine, a malo je kupec, in morajo živino nazaj gnati. Prignalo se je n. pr. 3. t. m. v naše središče Pazin na somenj več tisoč glav živine, a le redki so kaj prodali. Iz naše občine, koja broji okolo 150 gospodarjev, prignalo se je menda blizo 100 glav, a le dva gospodarja sta bila tako srečna, kakor se sliši, da sta prodala vsaki po jedno glavo, ostali so imeli od somnja le potrošek, dangubo in morda še drugo škodo.

**Iz Ajdovščinskega okraja, 5. oktobra.** (Nevarnosti raznarodenja ob slovensko-laški meji po Primorji; potreba narodno misleče duhovščine; odmev dornberškega škandala; najnovejši dokaz božjega bitja in angeljev varuhov.) — Že je dokazal „Slov.“, v kako kritičnem položaji smo goriški Slovenci ob meji, ob kateri nam resno preté največje nevarnosti, sosebno od časa, ko se je v ta namen ustanovilo italijansko politično društvo: „Pro patria“, (beri: „pro patria Italia“, a ne Avstrija!) Tako sem slišal sam to

razlaganje od Italijana samega! Zlasti preti ta nevarnost v bližnji Podgori (oddaljeni 1/2 ure od Gorice), kjer so velike tovarne za papir in umetni mlini Ritterjeve tvrdke. Tu se je ustanovil letos otroški vrt z italijansko šolo, ktero je napravilo omenjeno društvo „pro patria“, in kteremu je podarila bukvarna goriška Skert in Coppag (berite če morete pravilno to ime; izrekuje se blezo po angleško, kakor n. pr. Portsmouth-Preméc; Plymouth-Pliméc! itd.) mnogo šolskih potrebščin za 40 otrok, ki so se vpisali v ono šolo. Na čast občinskega zastopa z vrlim županom g. Klanjščekom na čelu, ustanovil se je temu nasproti slovenski otroški vrt, in dvorazredno slovensko ljudsko šolo je razširil c. kr. okrajni šolski svet v trirazredno s slovenskim učnim jezikom, za kar bodi obojni sl. oblasti izrečena javna zahvala! Saj je že poslednji čas, da zabijamo žive kole ob vsej meji proti raznarodenju našega itak majhnega naroda, da se ne umaknemo niti za korak nazaj, kakor se je to dosihmal godilo. S tem korakom, kterega ste storili obe omenjeni oblasti, rešena bo Podgora nadaljnega potujčevanja, posebno pa, ker so sedanji načelniki občine, kakor n. pr. č. g. vikar G. nadučitelj g. V. in občinski zastop, vsi narodnega mišljenja, kakor se spodobi. — Večja nevarnost pa preti nadalje v Brdih zlasti trem duhovnijam, v Rutarjih; (Rutarš, kakor izrekujejo Lah, i) v Merniku; (laški: Mernico,) v Golobrdi (pokvečeno v laški: Colobrida!) in v Dolenji (Dolegna!) Sicer je upati, da bo sedajni č. g. vikar Št. B. v Rutarjih\*) rešil še slovenske ostanke, ktere sta njegova dva prednika brezozirno v cerkvi polaščevala. Saj se je neka oseba iz Rutarjev meni pred par leti pritoževala, da njih vikar B. (sedaj župnik v laškem M.) ni je hotel spovedati slovenski. Ker je vedel, da dotična oseba zna tudi nekaj laškega, silil jo je, da je govorila v laščini, akoravno je tudi on znal, ali bi saj moral znati ter govoriti s slovenskimi ovčicami tudi v slovenščini po vzgledu apostelnov, ki so oznanovali slehernemu ljudstvu v njegovem jeziku sv. evangelij; kajti sicer je to naróbe svet, saj se mora gledé jezika ravnati pastir po ovcah, ter ima biti bolj učen, kakor njegove ovce, ne pa ovce po pastirji!

Omenjene tri duhovnije spadajo žalibog pod furlanski Korminski okraj in Korminsko dekanstvo, ter so v vedni dotiki s Furlani to- in onstran državne meje. Rutarska duhovnija, z blizo 600 duš, ki je bila do nedavnega časa čisto slovenska, ima zdaj tudi v cerkvi furlanščino, akoravno je še mnogo kmetiskih hiš, ki govoré slovensko. Duhovnija, v kateri se pa vpelje „per fas et nefas“ robata furlanščina, je za vselej izgubljena slovenski narodnosti. Enako na pol polaščena je že duhovnija Mernik (nad 600 duš), kjer pastiruje neki prav originalni 73letni vikar g. P. že mnogo let. Ta si prizadeva že dolgo vtopiti v furlansko blato svoj lastni slovenski rod, akoravno je tudi on sam v slovenski Podgori rojen. Prav bi bilo, da bi se ta že itak „penzije vredni“ najemnik nadomestil z

\*) Isti č. g. vikar je rojen v zdaj glasoviti omenjeni vasi Podgori; izšolan se je sicer v Vidmu, ali služil je tudi po slovenskih duhovnijah in kakor ud polit. društva „Slov. jez.“, bo storil že svojo dolžnost! Pis.

boljšim za vero in slovenske stranke vnetim dušnim pastirjem. Najslabše se pa neki zdaj godi v najnovejšem času ustanovljeni duhovniji Dolenji\*) (z nad 400 duš), ob meji, kjer si je že prejšnji prvi vikar g. B., sicer Benešk Slovenec, rojen v Ažli nad Št. Petrom, izšolan pa v Vidmu, vse prizadjal, da pofurlani svojo duhovnijo (z vpeljanjem furlanščine v cerkvi). Enako si prizadeva tudi sedanji g. Z. (v Dolenji), rojen Goričan, z neumestnimi pretevezami v cerkvi in šoli navdihniti slovensko déco z blaženo furlanščino, kakor da bi Bog vedi kako lep bil ta za uradovanje nerablivi in neugodni jezik, kateri govori v goriški Furlaniji le 56.000 ljudi, v Videmski pokrajini do Taljamenta pa okoli 400.000 duš. Akoravno je po obeh teh krajih, v šoli in uradu od nekdanj že italijanščina, vendar jo prosti furlanski narod manj umeva, kakor naše prosto slovensko ljudstvo sorodno hrvaščino. (Dalje prih.)

## Občni zbor društva „Narodne šole“

(Dalje in konec.)

Blagajnik poroča: Blagajnični ostanek lanskega leta znaša 177 gld. 66 kr. 51 ljudskih šol in 60 učiteljev je vplačalo 374 gld. 90 kr.; deželni zbor je daroval 100 gld., istotako mestni zastop 200 gld. in kranjska hranilnica 200 gld. G. dr. vit. Močnik je tudi letos naklonil društvu 15 gld., neimenovan dobrotnik je daroval 15 gld. in po c. kr. okr. šolskem nadzorniku Jeršinovicu je društvu došlo 10 gld. podpore. Skupaj je društvo imelo tekom minolega leta 1438 gld. 17 kr. dohodkov. Društveniki so dobili blaga za 916 gld. 3 kr.; drugo se je porabilo za izdajo knjižice „Zabavišče slov. otrokom“ in pa „Pripovedka o vetru“. V blagajnici je ostalo za prihodnje leto 20 gld. 38 kr.

Po daljši debati gledé kakovosti blaga, sklene se nadalje, ozirati se na želje posameznikov. — Slovenski učitelji pa naj tudi v prihodnje podpirajo to prekornostno društvo, kajti ž njim kažemo pred svetom svojo solidarnost in narodno zavest.

G. Lapajne se na to s toplimi besedami zahvali odboru za njegovo uspešno delovanje, ter povdarja še posebno koristi tega društva, ki z izdavanjem knjižice za slovensko mladino tako uspešno deluje za razvit narodnega šolstva.

Na to stavi g. Podkrajšek predlog, da se g. Jan Legu zaradi njegovih velikih zaslug za slovensko, posebe pa še za slovensko šolstvo, nadalje zaradi njegovih velikih zaslug za razvit slovenskega mladinskega slovstva, nadalje zaradi njegove velike naklonjenosti do slovenskih učiteljev v obče imenuje častnim članom društva „Narodna šola“. Zbor temu stojič in jednoglasno pritrdi.

Na predlog predsednika g. F. Stegnarja se to g. Jan Legu brzojavno naznani. — Na njegov predlog se vdeleženci občnega zbora tudi gospej E. Krasnohorski, slavni češki pisateljici, najsrčneje zahvalijo za nje veiko ljubeznjivost, da je odboru blagovolila brezplačno prepustiti lesoreze h knjigi „Pripovedke o Vetru“ ter da je ob enem dovolila knjigo preložiti na slovenski jezik.

Proti koncu zborovanja dojde društvu telegram slavnega češkega mecena g. Jana Lega, ki slóve: „Iz Češkega sledi kmalu krepka pomoč „Narodni šoli.“ Svoji k svojim!“ — Gromoviti „živio“-klici so odmevali po dvorani. Bog ohrani še mnogaja leta vrlega pospeševalca slovanske vzajemnosti med učiteljstvom!

Staremu odboru, ki ostane na predlog nadzornika g. Lapajneti isti, izreče se zahvala in priznanje.

Gospod predsednik sklene na to zborovanje, želeč, da učiteljstvo tudi v prihodnje ostane delavno in vneto za sveto stvar, ktero mu je izvrševati.

Prijateljskega večera pri „Virantu“ so se potem vsi zborovalci vdeležili.

## Domače novice.

(Veselica kat. društva rokodelskih pomočnikov), ktera se je vršila včeraj zvečer v novem domu, smé se imenovati sijajna in vsestransko dovršena. Spored je bil prav mnogovrsten, a izvršili so ga rokodelci

\*) Večina občinskega zastopa je namreč prosila nedavno za italijansko šolo. Pis.

### 48. Zagorje.

Ternošek P. Avguštin, benediktinec od sv. Pavla, roj. 30. januarija 1654 v Zagorji na Kranjskem, posvečen 1678, je 1679 prišel za kapelana k sv. Lovrenci v Puščavi, kjer si je o časi kuge nabral s svojo požrtvovalnostjo nevenljivih zaslug za večnost. Potem je postal župnik v Mohličah na Koroškem. L. 1692 je prišel župnikovat k sv. Lovrenci v Puščavi, kjer je služil do 1698. L. 1699 je potoval v službenih poslih od sv. Pavla na Koroškem na Štajarsko, a ko se je vračal, padel je zunaj Brezja tako nesrečno raz konja, da je vsled tega 18. nov. 1699 umrl.<sup>1)</sup>

### 49. Zatičina.

Ahacij „de Sittich“, posvečen od Lavantinskega škofa Lenarta na kvaterno soboto: „Caritas dei“ l. 1521 v mašnika.<sup>2)</sup>

Matej „de S. Vito ppe Sittich“, posvečen od istega škofa Lenarta na veliko soboto l. 1516 v subdijakona, na kvaterno soboto: „Caritas dei“ i. l. v dijakona, na kvaterno soboto: „Venite adoremus“ i. l. pa v mašnika.<sup>3)</sup>

### 50. Železnike.

Plave Andrej „Aisnerensis pro operario in Siessenperg approbatus 18. Septembris 1749.“<sup>4)</sup>

<sup>1)</sup> Isti, I., 407

<sup>2)</sup> in <sup>3)</sup> Zapisnik ordinacij Lavantinske škofije.

<sup>4)</sup> Cathalogus D. D. Parochorum et Cooperatorum.

### 51. Žiri.

Jeraša Andrej „Carniolus Sairahensis“, posvečen v mašnika v Vidmu na Laškem v cerkvi sv. Antona puščavnika od kardinala Daniela Delphina 20. sept. 1749 „ad tit. mensae Domini Locopolitani in Carniolia.“<sup>1)</sup> Februarja 1773 je postal župnik v Ljutomeru, kjer je 58 let star umrl 6. julija 1779.<sup>2)</sup>

### 52. Žužemberk.

Urbančič Boštjan, „A. A. L. L. et Phliae Magister, Cooperator secundarius ad s. Georgium assumptus 24. Aprilis 1735. Est natione Carniolus Saisenburgensis Districtus Sitticens. aetat. 31 Ann. Ordinatus ad titulum sust. Vtini Anno 1730. In secundum Annum auditor Casuum Graecii, ibidemque Philosophus et Humanista.“<sup>3)</sup>

Žunderl Boštjan „de Seysnberg“, posvečen od Lavantinskega škofa Lenarta na kvaterno soboto: „Caritas dei“ l. 1516 v akolita.<sup>4)</sup>

<sup>1)</sup> Knezoškofjski arhiv v Gradcu.

<sup>2)</sup> Mrtvaška knjiga Ljutomerska.

<sup>3)</sup> Cathalogus D. D. Parochorum et Cooperatorum.

<sup>4)</sup> Zapisnik ordinacij Lavantinske škofije.



v občno zadovoljnost. Pesmi pel je zbor precizno in gladko; onega začetniškega strahu ni bilo opaziti pri pevcih, in častitati moramo gosp. pevovodji, da je v kratkem časi toliko izučil svoje pevce. Posebno krasno ste se slišali pesmi: „Adrijansko morje“ in „Danes tukaj, jutri tam“. Slavnostno g. Cimpermana pesem: „Franc Josip I., rešitelj“, deklamoval je g. Verovšek s pravim čutom in primernim glasom; cesarsko pesem, katero je nato zapel zbor, poslušalo je občinstvo stojé in h koncu trikrat zaklicalo: „Slava!“ presvetlemu cesarju, čegar podoba je bila v dvorani okusno ozaljšana. — Igra „Pravda“ je bila pa kakor zabela za prijeten večer. Igra šiba znano napako naših kmetov, da se tako radi tožarijo in si s trmo in budalostjo delajo nepotrebne stroške. Tudi v tej igri se pravdata dva kmeta za malovreden jéz in se čudita, ko prideta po naključji skupaj pod ključ, kake račune jima delata nju zagovornika, ter po britkih skušnjah spoznata, da je bolj pametno, ako se sama pobotata brez dohtarjev. Igri je sledila tombola z lepimi dobitki. Občinstva je bila polna prostorna dvorana. — Videti vrle rokodelce, kako spretno igrajo, kako krasno pojó, rekli smo: Bog živi pošteno rokodelstvo. Zapustili smo hišo z željo, da nam društveniki zopet kmalu preskrbijo prijeten večer z enako pošteno in kratkočasno zabavo.

(Nova knjiga) je ravnokar izšla v Sarajevem. Naslov jej je: „Vzgojoslovje za učitelje i učiteljske pripravnike.“ Po najboljim piscima sestavio dr. Antun Jeglič, kanonik vrhbosanski. Naš vrli rojak, ki sam poučuje o vzgojeslovji učiteljske pripravnice v zavodu sv. Josipa v Sarajevem, spisal je to knjigo popolnoma v duhu krščanskem, posnemajoč najbolj H. Baumgartnerjevi: „Leitfaden der Erziehungslehre“. Naj bi pač vlada potrdila to učno knjigo tudi za javna hrvatska učiteljišča, da bi se tem potom odstranile one knjige te stroke, ki so polne brezverskega ali celó protikršćanskega duha. To lično delo (248 strani male osmerke) stane v Sarajevem pri g. pisatelju 60 kr.

(V tukajšnjem nuskem samostanu) umrla je včera popoldne č. g. m. Uršula Appe, rodóm Ljubljánčanka, v 98. letu svoje starosti. Pogreb bo jutri popoldne ob 3. uri. R. I. P.

(„Matica Hrvatska“) je izdala: „Rječnik hrvatsko-slovenski“ za slovenske svoje članove. Poverjeništvu za okraj Ljubljanski ga bo mestnim udom razposlalo na dom, zunanji naj blagovoljno pošljejo penj. Pri tej priliki sprejema se tudi udnina za l. 1887.

(Dovtipnemu podlistkarju „Slov. Naroda“) v odgovor: Naj smeši cepljenje domačega kostanja, kolikor mu drago; postrežemo mu pa lahko z imenom moža, komur je ta navidezni čudež s praktičnega stališča znan. Kako, kakošna in kolika drevesa se cepijo, pa vé povedati vsak šolarček, če tudi ne ume krpiti „pikantnih nedeljskih pisem“.

(Šesta javna tombola) na korist zakladu „bolniškega in podpornega društva“ in „Elizabetišča“ sicer ni dala toliko dobička, kakor druga leta, vendar pa je preostala še lepa svotica blagemu namenu. Vojaška godba igrala je včera popoldne od 2. do 3. ure pred žrebanjem. Ljudi nabralo se je več tisoč, katerih celó ni prepodil neprijeten dež. Prvo tombolo dobila je gdč. Fr. Grčar, drugo pa deček Edvard Span.

(Zblaznil in obesil) se je včera jzutraj gosp. Sarec, bivši krznar Ljubljanski. Prijatelji njegovi opazili so zadnje dni, da je nekako otožen in redkih besedi sicer zgovorni mož. V soboto zvečer pa se mu je popolnoma pamet zmešala. Popil je v noči veliko žganih pijač po kavarnah, jutraj okrog 5. ure pa se je revež obesil poleg križpotja pred Tivolskim vodometom. — V svojem boljšem časi podpiral je nesrečnež rodoljubno narodna društva in podjetja. Naj v miru počiva!

(Umrla je) v Idriji v soboto učiteljica gdč. Marija Jökel.

(Uboj.) Dne 6. t. m. po noči so v vasi Zaverstniku pol ure od Šmartna pri Litiji domači lopovi Ruparjevega hlapca tako pretepli, da je drugi dan za ranami umrl. Ubijalce imajo že pod ključem. Šnops, ta škodljiva pijača provzročila je že veliko pobojev in družih nesreč.

(Iz Vipave) nam piše prijatelj: Danes, 9. t. m., ob 1/2 12. uri dopoldne umrl je, previden s sv. zakramenti, po kratki tridnevni bolezní gosp. Anton Vidrih, večletni tajnik občine Vipavske, telegrafista itd. Bil je blagi ranjki mož mirnega, plemenitega značaja, vrl narodnjak, izurjen v svoji

stroki, jako previden v svojem govorjenji in delovanji, izjemno ponižen in postrežljiv, bil pa je tudi, kar naj mu bo v največjo čast, veren katoličan; vestno je spolnoval vse svoje dolžnosti. Prerana smrt poštenjakova je hud vdarec za občino Vipavsko in britka izguba za celo faro. Naj v miru počiva preblagi mož!

(Umrl je) 8. t. m. v Brežicah čast. gosp. o. Leonhard Ziberl. Bil je priljubljen kot pridigar in spovednik. R. I. P.

(Odlikovan) je bil z društveno svetinjo na sv. Mihaela dan v Brežicah veteran štajarske kmetijske družbe, gosp. Anton Pregelj, gospodarski uradnik grofa Attemsa in 30letni ud štajarske kmetijske družbe, vsled sklepa 63. občnega zbora štajarske kmetijske družbe.

(Iz Ljutomera, 9. oktobra): Trgati smo začeli po malem. „Hvala Bogu“, vzdihnil bo ta in oni pri stiskalnici v hramu, ko mu boče v podstavljeno posodo curljala sladka in dragocena vinska kapljica, in „kakor je bila božja volja“, rekel bo drugi, kteremu je toča dné 18. avgusta trsje osmukala. Sploh se je trsje pri nas še le v gorki jeseni toliko popravilo, da nam bo dalo sladkega in slovečega vinca. Poleti ni nič kaj moglo delovati zaradi prehude suše. Dežja nam je silno primanjkovalo. Toča je zadela le nektare vinograde. Vina bo srednje mero, toda bo vino, kar ga bo!

(Od sv. Urbana, 5. oktobra), se nam poroča: Danes jutraj ob 6. uri vpepelil je požar posestniku Šekuli vse poslopje od vrha do tal. Ljudje so še ležali, ko se je streha že podirala; vendar so se vsi rešili in tudi nekaj obleke in pohištva so odnesli. Vse drugo pogoltnil je plamen. Pri tej priliki odnesel jim je nekdo 61 gld. gotovine. Zavarovan je bil gospodar za 300 goldinarjev. Zažgala je hudobna roka.

(Volapük) pridobiva si v Gradci čedalje več tal. Tisti, ki so prav navdušeni zanj, jeli so že v tem jeziku pesni skladati in pravijo, da se jim jako dobro veže.

(O premogskih jamah v Skalski dolini) smo onidan povedali nekoliko besed. Danes še naj dostavimo, da tamošnji premog, kakor se nam od Velenja piše, prodajajo po 18 kr. stari cent, in tudi že po 22 kr.

(Letošnjega mošta) je zdaj v izobilji v Ljubljani. Znani židje pa se že plazijo okoli voglov; ako se jih ne čuvalo krčmarji, čuvajte se pivci ponarejene brozge, ker je poštenega vina dovolj.

(Električna razsvetljava v Trstu) začela se bo od morske obali, kjer je najprej zablestela, polagoma širiti po mestu, ker jo nameravajo namesto plina vpeljati na podlagi nastopnih toček: Prevzel bo napeljavo razsvetljave zasobni podjetnik, ki ima za to koncesijo, veljavno 21 let. Vodilna žica napeljala se bo pod zemljo. Podjetnik moral bo občini od vsakega goldinarja plačati po 10 kr., poleg tega ji pa prepustiti eno četrto dobička, kar bo čez 6% naložene glavnice. Za razsvetljava gledališča dovolile se mu bodo posebne olajšave.

(Veliko tombolo), osmo namreč, odkar so se vpeljale, napravili so včera j v Gradci na velikem trgu. Zbralo se je veliko ljudi, ki so po eno ali več tablic kupili in čakali na lepe dobitke za terno, katerih je bilo 50 po 2 gld., za 30 kvatern po jednom zlatu, za 15 činkvinov po dva zlata, za 4 dvojnate činkvine (2 peteroštevlni vrsti polni za 5 zlatov, in za jedno tombolo v znesku 20 zlatov. Med igro svirala je godba. Mnogo se jih je tudi prezgodaj oglasilo in zadeli so smeh.

(Zdravniških elevov) se je letos za jednoletno službovanje v Pragi toliko oglasilo, da jih niso mogli več vsprejeti kakor 200. Vse druge poslali so v Gradec in Inomost, kjer se bodo vežbali po vojaških bolnišnicah.

## Telegrami.

Dunaj, 9. oktobra. Kralj Milan obiskal je danes ministerskega predsednika grofa Taaffeja.

Lvov, 9. oktobra. Nj. Veličanstvo presvetli cesar podaril je iz lastnega premoženja 2000gld. pogorelcem v Samboru.

Sofija, 10. oktobra. Volitve v Sofiji vršile so se mirno. Izjemoma stražile so vojaške čete kaznilnice, urade in brzojavne pisarne; po raznih krajih v mestu stali so vojaški oddelki in konjiške patrole jahale so po

ulicah. Uradno objavljeni rezultat je sledeč: Stambulov je dobil 3020, Stransky 2915, Gošev 2873, Bozilov 2916 glasov; izvoljeni so tedaj vladni kandidatje; Radoslavov dobil je 15, Stojlov 19, Živkov 7 glasov in sedem Cankovcev po eden ali dva glasova. Narod šel je potem pred palačo, kjer je pozdravljal kneza; slednji se je srčno zahvalil; od tod pa se je pomikal narod pred Stambulovo stanovanje, kjer je ljudstvo klicalo: „Živel Stambulov, rešitelj Bolgarije!“ Stambulov zahvalil se je za zaupanje. Mnogičica plesala je še nekaj časa narodne plesse, potem pa se je mirno razšla. Tudi na deželi je pri volitvah mir, izimši v Plevni in kmetskih okrajih Rakovici in Kutlovici, kjer so bili krvavi poboji. Kolikor je do sedaj znano, je izid volitev povsod vladi ugoden; Cankov izvoljen je v Rahovi.

Bruselj, 9. oktobra. Cesaričinja Štefanija prišla je semkaj, kjer so jo vsprejeli kralj in kraljica, grof Flanderski s soprogo, princ Balduin in velika množica občinstva. Cesaričinja je zdrava in cvetoča.

## Umrla so:

V bolnišnici:

6. oktobra. Barbara Pance, dninarec, 43 let, jetika.

## Vremensko sporočilo.

| Dan        | Čas         | Stanje         |                      | Veter    | Vreme   | Mokrine na 24 ur v mm |
|------------|-------------|----------------|----------------------|----------|---------|-----------------------|
|            |             | zrakomera v mm | toplomera po Celziju |          |         |                       |
| 7. u. jut. | 7. u. jut.  | 733.27         | +8.6                 | brezv.   | megla   | 6.00                  |
|            | 8. u. pop.  | 731.81         | +12.6                | sl. vzh. | oblačno | dež                   |
|            | 9. u. zveč. | 732.77         | +10.6                | brezv.   | „       | „                     |
| 9. u. jut. | 7. u. jut.  | 734.65         | +10.4                | sl. vzh. | oblačno | 5.60                  |
|            | 9. u. pop.  | 733.45         | +14.4                | sl. vzh. | „       | dež                   |
|            | 9. u. zveč. | 732.25         | +10.6                | brezvet. | „       | „                     |

Dne 8. jutraj megla, potem oblačno, popoldne dež. Dne 9. oblačno, popoldne ob 3. uri dež, ki je trajal eno uro. Srednja temperatura 10.6° in 11.8° C., za 2.0° in 0.7° pod normalom.

## Danjska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

| 10. oktobra.                              |               | 1887. | 9. |
|-------------------------------------------|---------------|-------|----|
| Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka) | 81 gl. 05 kr. |       |    |
| Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)       | 82 „ 35 „     |       |    |
| 4% avstr. zlata renta, davka prosta       | 111 „ 80 „    |       |    |
| Papirna renta, davka prosta               | 96 „ 05 „     |       |    |
| Akcije avstr.-ogerske banke               | 885 „ — „     |       |    |
| Kreditne akcije                           | 283 „ 80 „    |       |    |
| London                                    | 125 „ 55 „    |       |    |
| Srebro                                    | — „ — „       |       |    |
| Francoski napoleond.                      | 9 „ 93 „      |       |    |
| Cesarski cekini                           | 5 „ 93 „      |       |    |
| Nemške marke                              | 61 „ 40 „     |       |    |

## Tržne cene

dné 8. oktobra t. l.

|                | gl. kr. |                     | gl. kr. |
|----------------|---------|---------------------|---------|
| Pšenica, hlct. | 5 85    | Špeh povojen, kgr.  | — 64    |
| Rež, „         | 4 55    | Surovo maslo, „     | — 90    |
| Ječmen, „      | 3 25    | Jajce, jedno „      | — 2     |
| Oves, „        | 2 97    | Mleko, liter „      | — 8     |
| Ajda, „        | 4 22    | Goveje meso, kgr.   | — 64    |
| Proso, „       | 3 90    | Telečje „           | — 50    |
| Koruza, „      | 4 39    | Svinjsko „          | — 60    |
| Krompir, „     | 2 32    | Kostrunovo „        | — 32    |
| Leča, „        | 12 —    | Pišane „            | — 50    |
| Grah, „        | 12 —    | Golob „             | — 15    |
| Fizol, „       | 11 —    | Seno, 100 kgr.      | 2 41    |
| Maslo, kgr.    | 1 —     | Slama, „            | 1 96    |
| Mast, „        | — 64    | Drva trda, 4 □ mtr. | 6 40    |
| Špeh svež, „   | — 60    | „ mehka, „          | 4 10    |

## Razglas.

(1)

Najdenih je bilo meseca junija l. 1880 v Ljubljani na mestnem trgu 25 gold. in zraven menjica na ime „Treun“. Kdor je te reči zgubil, naj se zglaš pri podpisnem ter dokaže, da je najdeno res njegovo.

Vuzenica-Saldenhofen na Spodnjem Štajarskem.

Tomaž Mraz,  
dekan.

## Poštna zveze.

### Odhod iz Ljubljane.

V Novomesto vsak dan ob 6 jutraj, sprejema blago in popotnike. Prostora je za pet ljudi.

V Lukovco preko Domžal vsak dan ob 1/2 7 jutraj.

V Kočevje preko Velikih Lašč vsak dan ob 1/2 7 jutraj.

V Kamnik vsak dan ob 1/2 5 popoldne poleti, ob 3 pozimi.

V Polhov Gradec in na Dobrovo vsak ponedeljek, sredo, petek in soboto ob 1/2 5 popoldne poleti, ob 2 pozimi.

Na Ig ob 1/2 5 popoldne poleti, ob 3 pozimi.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.